

GULDBORGSUND

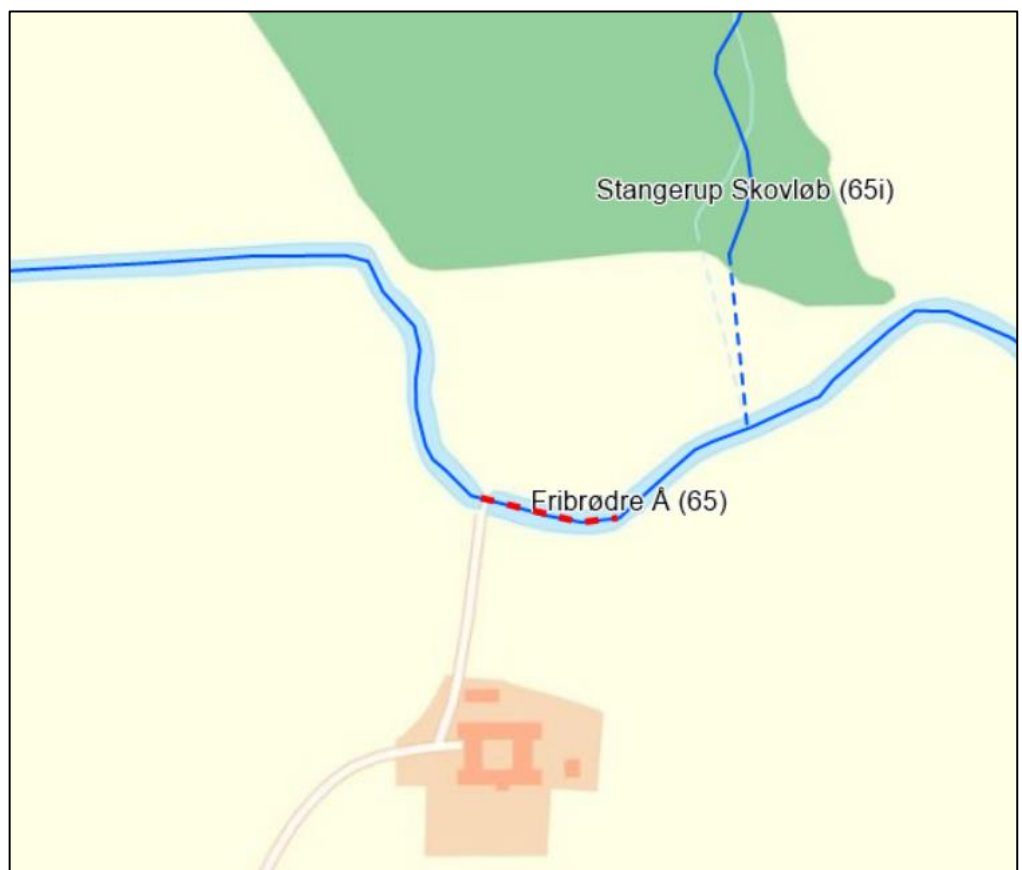
Guldborgsund Lystfiskerforening
v/formand Thomas P. Jensen
Nykøbingvej 44
4850 Stubbekøbing

09. SEPTEMBER 2025

HØRINGSBREV- FORBEDRING AF FYSISKE FORHOLD I DET OFFENTLIGE VANDLØB 65, FRIBRØDRE Å, ST. 10785 – ST. 10849 - UDLÆGNING AF SKJULESTEN OG DØDT VED

Guldborgsund Kommune fremmer hermed projektet "Forbedring af fysiske forhold i det offentlige vandløb 65, Fribrødre Å" og sender det i 4 ugers offentlig høring. Der er således mulighed for at komme med skriftlige kommentarer til projektet til og med den 7. oktober 2025.

Kommentar til reguleringsforslaget skal sendes til Guldborgsund Kommune via mailen vandlob@guldborgsund.dk.

GULDBORGSUND KOMMUNE

CENTER FOR TEKNIK & MILJØ
NATUR & MILJØ
PARKVEJ 37
4800 NYKØBING F.
TLF +45 54731973
WWW.GULDBORGSUND.DK

SAGSNR. 25-015147
SAGSBEHANDLER:
LYNDSEY SAMANTHA NØRRE-
GÅRD CRAFT
MOB +45 54732007
LYSC@GULDBORGSUND.DK

CVR NR. 29 18 85 99

SEND DIGITAL POST:
[BORGER](#) | [VIRKSOMHED](#)

Billede 1: Oversigtskort over projektområdet

Billede 2: Oversigtskort over projektområdets placering

Formål

Projektet har til formål at skabe miljøforbedringer for fisk og øvrige fauna, samt øge biodiversiteten i vandløbet, uden af afledningsevnen begrænses. Samtidig vil brinkerne sikres mod nedskridning med udlægning af kant- og skjule-sten.

Ønsket er, at vandløbet forbedres yderligere, således at det kan fungere som opvækstvandløb for ørreder, med god økologisk tilstand.

Derudover udlægges der "dødt ved" som yder skjul for fisk, en væsentlig forbedring af leveforholdene for invertebrater, samt øge de biologiske livsbetingelser for en lang række arter både i og omkring vandløbet.

Projektansøgningen er udarbejdet af Guldborgsund Lystfiskerforening.

Projektbeskrivelse

Projektet i det offentlige vandløb 65, Fribrødre Å, omfatter udlægning af større sten til fiskeskjul og brinksikring, samt udlægning af dødt ved til fiskeskjul.

Projektstrækningen begynder ved broen ved vandløbsstation 10785 og stopper ved vandløbsstation 10849.

For nærmere beskrivelse af projektet, samt projektstrækningen, se den vedhæftede projektansøgning.

Udgifter til projektet

Udgifterne i forbindelse med projektet afholdes af lodsejer og Guldborgsund Lystfiskerforening.

Ejendomsforhold

Projektstrækningen strækker sig over en enkel matrikel:

- 6a Nr. Tåstrup By, Horbelev

Tidsplan

Projektet ønskes udført efterår 2025, eller sommer/efterår 2026.

Naturbeskyttelseslovens §3

Det offentlige vandløb 65 er beskyttet jf. Naturbeskyttelseslovens¹ §3 og en ændring af den nuværende tilstand vil kræve en §3 dispensation, som skal søges separat (dispensationen er givet den 5. september 2025).

Afgørelse om ikke VVM-pligt

Projekttypen er anført under punkt 10f på bilag 2 i VVM-bekendtgørelsen² - regulering af vandløb. Det kræves derfor, at der laves en VVM-screening (Vurdering af Virkningerne på Miljøet) af projektets omfang, hvor det vurderes om projektet kræver en større VVM-redegørelse.

Afgørelsen offentliggøres

Kommunens afgørelse om ikke VVM-pligt er offentliggjort på Guldborgsund Kommunes hjemmeside **den 9. september 2025**.

Spørgsmål til projektet kan rettes til vandløbsmedarbejder Lyndsey Craft på mail vandlob@guldborgsund.dk.

Med venlig hilsen

Lyndsey Samantha Nørregård Craft
Biolog/Vandløbsmedarbejder

Guldborgsund Kommune er underlagt Persondataforordningen. Vi skal derfor give dig en række oplysninger om vores behandling af personoplysninger og dine rettigheder som registreret. Du kan læse mere herom på www.guldborgsund.dk/oplysningspligten. I fysiske breve er indholdet vedlagt.

¹ LBK nr. 927 af 28/06/2024: Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse

² LBK nr. 4 af 03/01/2023: Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)

Ansøgning om restaurering af Fribrødre Å.

Undertegnede skal hermed på vegne af Guldborgsund Lystfiskerforening ansøge om tilladelse til at restaurere en strækning af Fribrødre Å, beliggende i Guldborgsund Kommune.

Vandløbet er et offentligt vandløb og omtalt Fribrødre Å, 7F. i kommunens regulativer.

Vi ønsker at foretage restaurering på et mindre stykke af delstrækningen o8104_y, ved at udlægge sten til skjul og sikring af brink, samt udlægning af "dødt ved"

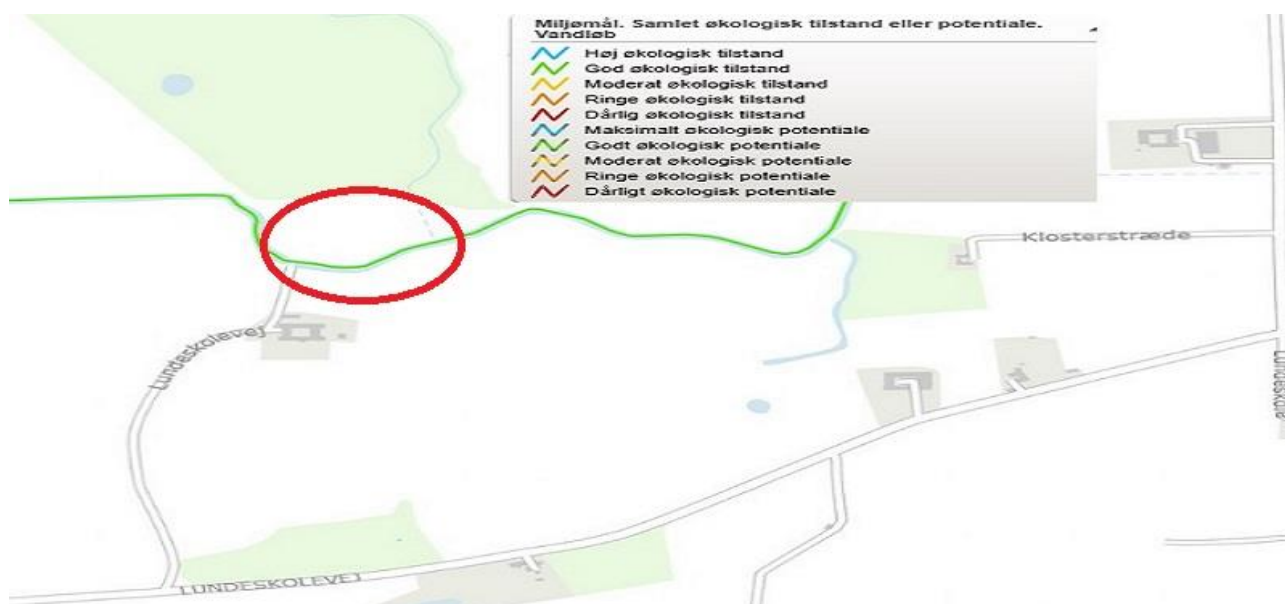
(Fribrødre Å st. 10785 sommer 2025)

Baggrund:

Fribrødre Å er et af Falsters største vandløb med udløb i Grønsund ved Stubbekøbing by. Hovedløbet, samt diverse tilløb, afvander en stor del af det nordøstlige Falster.

Ifølge vandrammedirektivet skal vandsystemet efter 2027 som minimum kunne opnå betegnelsen "God økologisk tilstand".

Hovedparten af vandsystemet har for nuværende betegnelsen "Dårlig økologisk tilstand", mens mindre dele har betegnelsen "Moderat økologisk tilstand" (data fra [MiljøGIS](#)), hvilket er én af årsagerne til projektet.

(Miljømålsætning ifølge vandrammedirektivet)

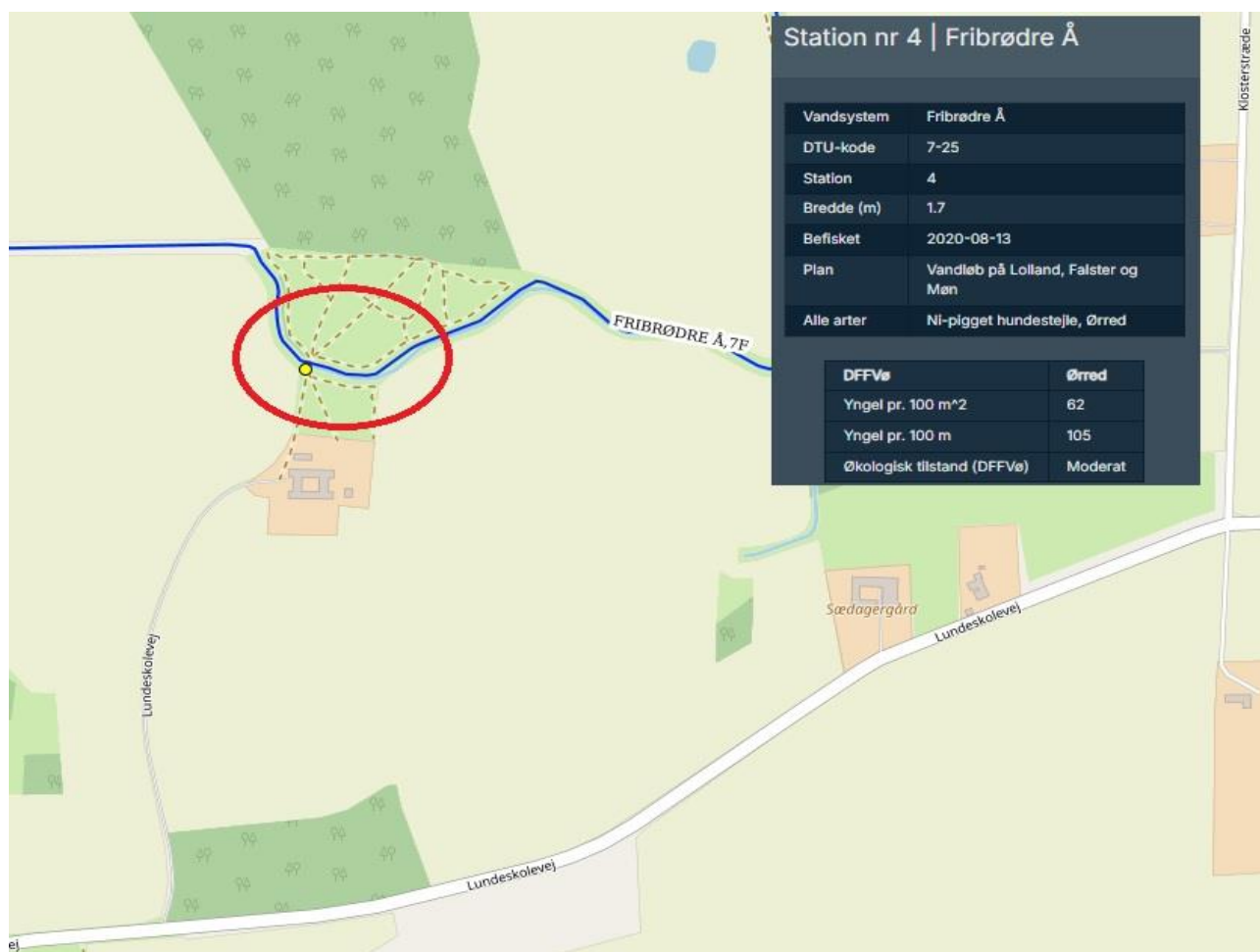
Projektet ønskes udført på den øvre del af delstrækningen o8104_y. Vandløbet er her klassificeret som et RW2 vandløb, med "Dårlig økologisk tilstand"

(Aktuel økologisk tilstand 2025)

Der er sparsomt med gydesubstrat på projektstrækningen og mangel på skjule muligheder, men der har gennem en længere årrække været sporadisk gydeaktivitet af havørreder. Senest i vinteren 2025.

Undersøgelser foretaget af DTU Aqua i sensommeren 2020 på projektstrækningen (Faglig rapport nr. 82, st. nr. 4) viser at der er en naturlig produktion af ørreder, men at vandløbet ikke lever op til kravet om "God økologisk tilstand"

(Rapporten og tilhørende kort er tilgængelig i elektronisk format (pdf)

<https://www.fiskepleje.dk/vandloeb/udsætning/oerred/udsætningsplaner/vandloeb-paa-sjaelland-og-oerne>)

Der er stor forskel på kravene til levesteder i forhold til ørredens størrelse. DTU Aqua beskriver det således:

Egnetheden for ørred udtrykkes i den såkaldte biotopsbedømmelse, som er en skala fra 0-5, hvor en vandløbsstrækning med sandbund og uden skjul for ørred sættes til biotop 0, mens en slynget strækning med frisk vand over grusbund, vandplanter og udhængende bredvegetation bedømmes som ørredbiotop 4-5. Til biotopsbedømmelsen knyttes altid en størrelsesgruppe (yngel, 1/2-års, 1-års og "store"), idet der er væsentlige forskelle i de krav, som de forskellige størrelser stiller til deres levested. F.eks. er det afgørende for et gydeområde, at der findes grus, hvorimod det er knapt så afgørende for ældre fisk, der til gengæld behøver større vanddybder.

Som det fremgår af den efterfølgende tabel, blev der kun registreret yngel på strækningen og ingen større ørred.

Bilag 1 (ørred) | Vandløb på Lolland, Falster og Møn. Undersøgt i efteråret 2020

Dis	Vs	Vandløb	st#	Position WGS84 UTM32N	Biotop (ørred)				Bredde (m)	Areal (m²)	Antal/100 m²		Antal/100 m		Ål Antal	Andre arter
					Yngel	1/2-års	1-års	>1-års			Yngel	/Eldre	Yngel	/Eldre		
7	25	Fribrødre Å	1	695821,6077606	2.5				0.7	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
7	25	Fribrødre Å	2	694748,6080441		1			1.2	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
7	25	Fribrødre Å	3	695122,6082059	2.5	2.5			1.4	50	5	0	7	0	0	9-pig, Ged, SoKutling
7	25	Fribrødre Å	4	696497,6082415	3	3	2		1.7	54	62	0	105	0	0	9-pig
7	25	Fribrødre Å	5	697238,6083204	2.5	2.5	2.5		2.8	100	2	0	3	0	2	9-pig, Abo, Kuti, Suder
7	25	Fribrødre Å	6	696656,6084019		2.5	2.5		2.1	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
7	25	Fribrødre Å	7	695958,6085616	0	0	0	0	8	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
7	25	Fribrødre Å	8	695667,6086487	0	0	0	0	8	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
7	25	Fribrødre Å	9a	692023,6083477	1	1			0.6	15	8	0	5	0	0	9-pig
7	25	Fribrødre Å	9b	693845,6081692	2.5	2.5			1.1	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
7	25	Fribrødre Å	9	694587,6082605	1	1			1.6	80	0	0	0	0	0	9-pig, Suder
7	25	Fribrødre Å	10	694219,6085263	0	0	0	0	2	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)

Forenklet sagt, der er nogle få steder hvor ørreder kan gyde. Ynglen overlever dog kun de første måneder af deres liv, derefter må de formodes at gå til, da der mangler skjul og fødemuligheder.

Projektets formål:

Vi ønsker at forbedre opvækstmulighederne for primært ørred i Fribrødre Å, ved at forbedre de fysiske forhold med udlægning af kant- og skjulesten, samt sten i strømrønden.

Dette vil øge vandløbets variation og skabe skjul og levesteder for vandløbets fauna, samt stabilisere brinkerne.

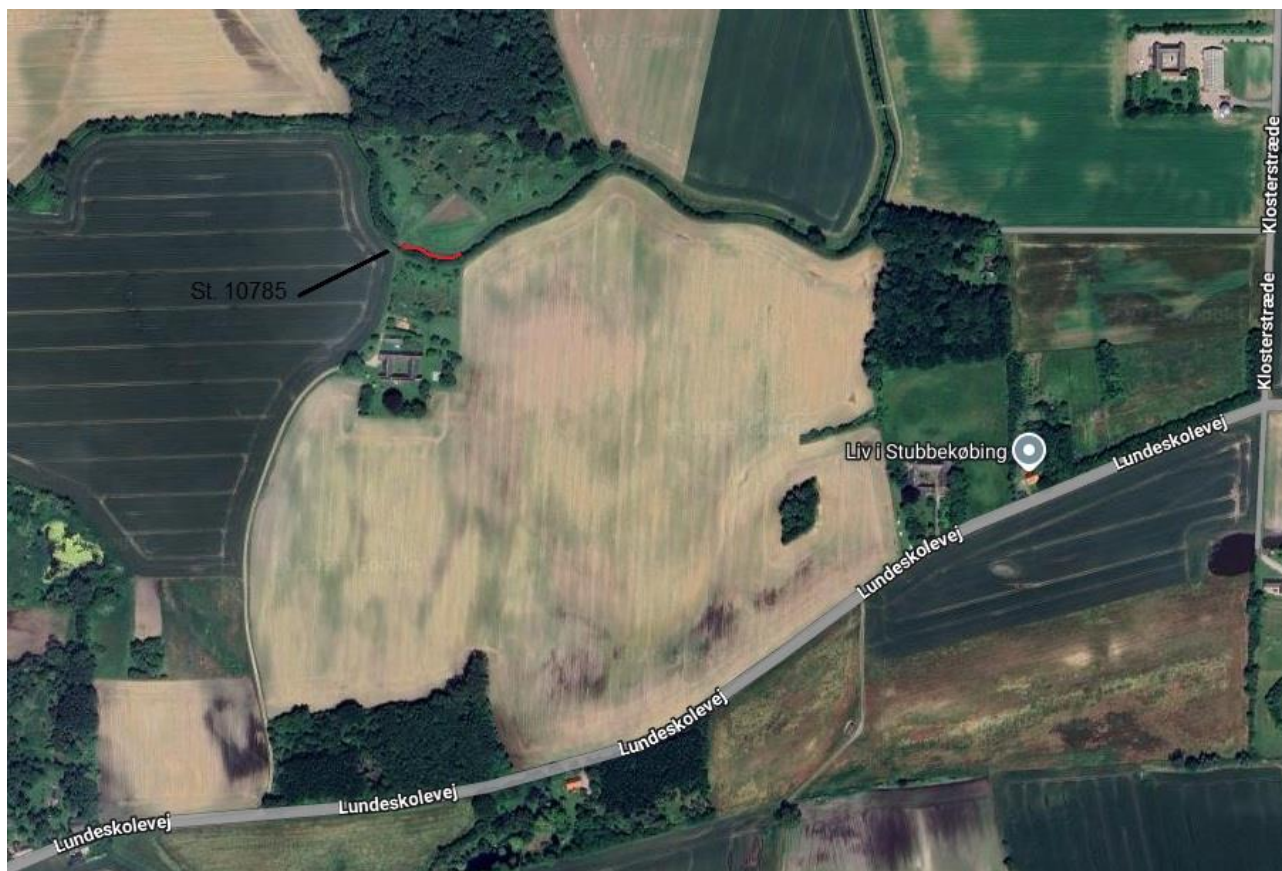
Derudover ønsker vi at udlægge "dødt ved" som yderlige skjul for fisk, en væsentlig forbedring af leveforholdene for invertebrater, samt øge de biologiske livsbetingelser for en lang række arter både i og omkring vandløbet.

Projektet forventes at skabe biodiversitets forbedringer for flora og fauna i vandløbet, så den restaurerede strækning, bringes nærmere det fastsatte mål om "God"- eller "Høj økologisk tilstand".

Det forventes ikke at vandaflledningsevnen berøres væsentligt.

Projektets Lokalitet:

Den berørte strækning fra station 10785 til station 10849 er 64 m lang

(Projektstrækningen)

På den pågældende strækning af Fribrødre Å løber vandløbet i dobbeltprofil, langs græs arealer på begge sider af vandløbet. Bunden er hovedsageligt mudret/sandet. Enkelte steder hvor bunden er mere fast, findes vegetation af "gode" vandplanter.

Der er træbevoksning langs vandløbets sydlige banket, hvilket giver nogen skygge og hjælper til at reducere uønsket grødevækst.

Bundbredde og dybde varierer en del på strækningen, men er gennemsnitligt 2 - 3 meter bredt og vanddybden 10 - 40 cm.

Den pågældende strækning er udfordret af problemer med sedimenttransport.

Bredejere på strækningen er,
Lars og Linda Jensen, 6a Nr. Tåstrup By, Horbelev.

Beskrivelse af projektforslaget:

Projektforslaget indebærer følgende ændringer i Fribrødre Å.

Skjulesten og sten til brinksikring udlægges jævnt fordelt på strækningen.

Udlægning af skjulesten og sten til brinksikring vil bidrage til at overbrede vandløbsstrækninger indsnævres således at vandhastigheden nær bunden øges. Dette vil bidrage til at holde vandløbet fri for sand og fint sediment.

Efter udlægning af groft materiale vil vandløbets selvrensende evne være væsentligt forbedret. Dette vurderes på sigt at føre til en forbedring af afvandringsforholdene, og behovet for oprensninger reduceres. Skjulestenene vil skabe varierede strømningsmønstre og bidrage til at holde gruset fri for sand.

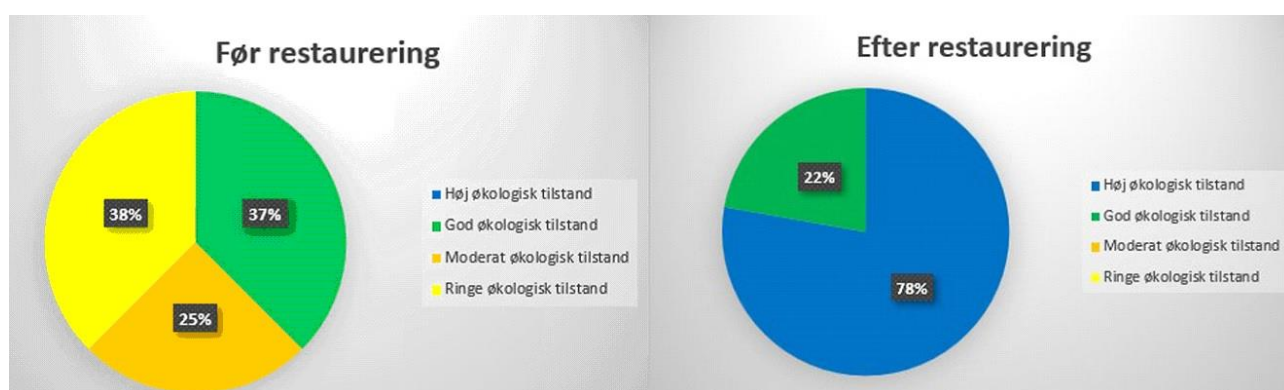
Erfaringsmæssigt medfører udlægning af skjulesten ikke vandspejlshævninger, da stenene fylder en relativt lille del af det vandførende tværsnit og der i øvrigt hurtigt vil erodere dybere strømrender rundt om stenene, så det vandførende tværsnit bevares. Trods dette vil der være en risiko for at stenene kan samle grene mv., der driver med strømmen, og dermed potentielt give anledning til lokale vandspejlshævninger, der dog ofte vil være af kortere varighed og mest udprægede ved lave vandføringer.

Udlægning af kant og skjulesten påvirker ikke vandløbets afledningsevne jf. anbefalinger fra DTU Aqua.

"Dødt ved" forefindes på strækningen i form af en god bevoksning af naturligt hjemmehørende træarter, primært rød-el, plantet langs den sydlige banket.

Vi ønsker at samtidig foretage en udtynding af en mindre del af bevoksningen. Dette vil tilvejebringe "dødt ved", der efterfølgende kan placeres i vandløbet og forbedre de fysiske forhold for særligt invertebrater, den spæde ørredyngel, samt flora og fauna.

"Dødt ved" er uovertruffen for den spæde yngel at søge føde og skjule sig i, hvilket blandt andet har vist sig utallige gange under elektrofiskeri til bestemmelse af bestandsstørrelser. Her ser man ofte en stor koncentration af yngel i "dødt ved".

Ovenstående før-og-efter-effekter (foretaget af Århus Kommune i fire restaurerede vandløb i Århus) var ikke kun udlægning af "dødt ved", idet der også blev udlagt skjulesten. Men tendensen for effekten af disse tiltag, -rod i vandløbet, ser vi alle steder og udlægning af "dødt ved" er ét af de mest effektive tiltag. "Dødt ved" er dog ikke kun dødt, det er også friske stammer og grene, blot for at slå det fast. Vi vil på projektstrækningen udlægge "dødt ved" efter de forhold, der gør sig gældende. Det vil sige ud fra erfarings- og

forholdsmæssige hensyn tilgodese både vandløbets evne til at aflede vand og samtidig tilgodese de miljømæssige fordele ved udlægning af "dødt ved". Det betyder i praksis, at vi vil udlægge "dødt ved" langs brinken, skiftevis fra side til side således, at vandløbet får et snoet og naturligt forløb.

De anvendte metoder:

Sten til skjul og sikring af brink udlægges jævnt fordelt på strækningen.

Der udlægges 1 - 2 større sten pr. løbende m vandløb. I alt ca. 8 - 10 m³
De største sten med Ø 500-600 mm lægges langs kanten, dels for at stabilisere brinken og dels som skjulesten.

Mindre sten Ø 400-500 mm lægges i strømrunden, hvilket vil forøge den fysiske variation og sikre skjul for ørreder, samt levesteder for invertebrater.
Derudover vil højere vandhastighed og strømrunden mellem sten også øge vandets ilttilførsel.

Det sikres at den i regulativet beskrevne strømrundebredde (1 meter) overholdes.

(Eksempel på brinksikring, samt sten udlagt som skjul i Askehaveløbet ved Corselitze)

Dødt ved vil blive udlagt jævnt fordelt på strækningen. Det døde ved lægges parallelt med, og langs brinken, med stammen opstrøms og kronen nedstrøms for at påvirke vandafvindingen mindst muligt. Desuden fastgøres det til brinken for at sikre det mod løsrivning.

Samtidig vil vi sikre, at strømrønde bredden, der er angivet i regulativet (1 meter) ikke overskrides og vi vil som udgangspunkt ikke udlægge "dødt ved" i mere end 2/3 af vandløbets bredde. Det "døde ved" fastgøres som udgangspunkt til brinken efter tre forskellige metoder, der alle tager udgangspunkt i de faktiske forhold og hensyntagen til det praktisk mulige.

1. Det drejer sig om fastgørelse af grene og kviste vha. pæle (a la faskine-teknikken).
2. Delvis overskæring af stammer, hvorved kronerne kommer til at ligge i vandløbet, men stammen står stadig med rodnet i jorden.
3. Fastgørelse af grene og kviste med gaffelgrene a en meters længde, der bankes ned i brinken og fastholder det "døde ved" i gaflen.

(Metode 2, hvor en stamme skæres delvis over. Metode 3, hvor gaffelgrene fastholder "Dødt ved")

Der vil naturligvis blive taget hensyn til størrelsen af vandløbet og skulle udlægningen af "dødt ved" ikke have den effekt, vi forventer, eller der på anden vis viser sig at være udfordringer fremadrettet, kan det "døde ved" fjernes.

Samtidig bør det nævnes, at "dødt ved" er et forgængeligt materiale og vi vil dermed i en årrække have glæde af det, hvorefter effekten gradvist aftager.

Guldborgsund Lystfiskerforening vil, på foranledning af Guldborgsund Kommune som vandløbsmyndighed, sanke og skære "dødt ved" fra de nærliggende arealer således, at dette ikke bliver en udgift for projektet, og naturligvis i respekt for områdets træer og buske. Således vil klima-aftrykket og det lokale islæt tilgodeses mest muligt i forbindelse med udlægning af "dødt ved"

Vedligehold:

Der kunne ved besigtigelse foråret 2025, samt igen i sommeren 2025 konstateres, at vandløbet vedligeholdes primært med mejekurv. Dette virker overflødigt grundet de fysiske forhold, samtidig er de anvendte vedligeholdelsesmetoder ikke i overensstemmelse med de i regulativet beskrevne bestemmelser.

5.5.1 Grødeskæring m.m.

Fra st. 5872 til st. 14759 i Fribrødre Å og st. 4973 til 5867 i Maglebrændeløbet Fra st. 5872(Falkerslevvej) Til st.9369(tilløb 8F) i Fribrødre Å (7F) og fra st. 4973(Særslevvej) til 5867 (Udløb i 7F) i Maglebrændeløbet (8F), holdes der en egentlig strømrrende med en gennemsnitlig bredde på 75 cm og fra st. 9369 til st. 14759 i Fribrødre Å (7F) med en gennemsnitlig bredde på 1 meter.

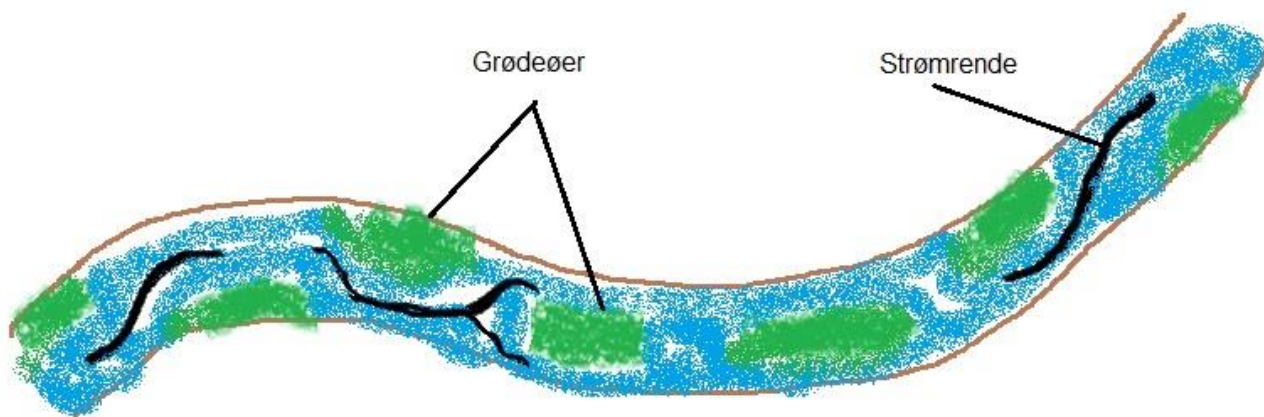
Der foretages grønnskæring 2 gange årligt i forsommeren og om efteråret. Grønnskæringen udføres fortrinsvis som håndarbejde. Strømrrenden skal slås så den forstærker vandløbets naturlige slyngninger og varierende bredder.

Dominerende arter af planter skal fjernes. Forskellige undervandsplante arter skal søges bevaret, enten som enkelstående plante, men helst i øer i strømrrenden med flere vandplantearter. Mellem strømrrenden og vandløbsskråningerne slås grøden ikke. Hvis der er en eller flere grødeøer skal der kompenceres ved at skære længere ud i brinkvegetation.

På strækninger hvor der ved grønnskæring holdes en strømrrende, skal større sammenhængende områder med høj vegetation i grødebræmmen slås højst 30 cm over den aktuelle bund en gang om efteråret. - samt :

Alle steder hvor det er muligt efterlades grødebræmmer i skiftevis højre og venstre side for at fremme dannelsen af en slynget strømrrende. Endvidere kan vandløbsmyndigheden vurdere muligheden for at skåne visse arter frem for andre, med henblik på at fremme artsdiversiteten og samtidig bekæmpe hurtigt voksende problemarter. Det forudsættes, at vandføringsevnen, i den forbindelse, ikke reduceres i forhold til de teoretiske dimensioner jf. afsnit 3.1.

Det anbefales derfor at grønnskæring fremover foretages med håndkraft og at det i regulativet beskrevne "slyngede forløb med grødeøer" tilstræbes.

5.5.2 Bredvegetation.

Ved grødeskæring i forsommeren foretages ingen beskæring af vegetationen på vandløbsskraningerne. Dog fjernes nedhængende vegetation, der måtte være til gene for vandføringen i vandløbet strømrende. Ved grødeskæring om efteråret slås vegetationen på den nederste 1.5 meter af vandløbsskraningerne, dog undtaget de nederste ca. 20 cm, der kun skæres, hvor der er tale om tagrør, dunhammer eller andre stive stængler, der kan være til gene for afstrømningen.

Derudover skal der i sommerperioden efterlades udhængende kant vegetation og i vinterperioden kun beskæres "stive stængler"

Begge dele vil betydeligt øge overlevelsesraten og antallet af levesteder for vandløbets fauna.

Vandplaner:

Den samlede projektstrækningen o8104_y er udpeget i Vandplanerne og betegnes her, -DK Vandområde ID: o8104_y, EU Vandområde ID: DKRIVER6202, AVL, 7F.

Vandområdet strækker sig over i alt ca. 6000 meter. I vandplanen er anført, at der skal foretages "mindre strækningsbaserede restaureringer" Det foreslåede projekt falder derfor inden for rammerne af den ønskede indsats.

Projektstrækningen omtalt i denne ansøgning omhandler kun en mindre del af det samlede vandområde.

I forbindelse med udpegningen er det Guldborgsund Kommunes opgave at sikre miljømålet for hele vandområdet.

Behovet er dog stort, da der som tidligere nævnt ikke er en eneste strækning i hele Fribrødre Å vandsystemet som endnu har målopfyldelse. Samtidig må det anses for tvivlsomt, baseret på DTU Aqua's bestandsanalyser, hvor stor en del af den naturlige ørredproduktion der overlever frem til smoltificering.

Det vurderes dog, at biodiversiteten vil kunne forbedres på den pågældende strækning med forholdsvis enkle midler og "de frivilliges" hjælp, og at strækningen dermed bringes tættere på målopfyldelsen.

Derfor ønsker vi med dette projekt at give et skub i den rigtige retning og sikre at processen påbegyndes nu, derefter kan Guldborgsund Kommune senere sikre målopfyldelse på den resterende del af vandområdet.

"De frivillige" skal blot stå for at lægge sten til brinksikring og skjul, samt "dødt ved" netop dér hvor tiltagene giver den største effekt.

Økonomi:

Der forventes ikke at være udgifter forbundet med projektet.

Lodsejer på strækningen har doneret sten i passende mængde og størrelse og arbejdet udføres af lodsejer, samt "de frivillige" fra Guldborgsund Lystfiskerforening.

Det "døde ved" sankes fra de nærliggende arealer.

(Stenene lodsejer ønsker at donere til projektet)

Opfølgning:

I det tidlige forår efter projektets udførelse, gennemgås projektstrækningen for visuelt at tælle og registrere eventuelle gydegravninger. Samtidig vurderes om restaureringen har haft den forventede effekt med hensyn til at frigøre fint sediment og blotlagt naturligt sten- og grusmateriale, der fremover kan fungere som gydesubstrat for bla. ørreder.

Færdsel langs vandløbet forsøges begrænset mest muligt, og vil kun foregå efter aftale med lodsejere og kommunen.

Forhåndstilladelse fra Lodsejer:

Kontaktpersoner fra Guldborgsund Lystfiskerforening har været i dialog med de berørte lodsejere således, at alle er orienterede og har tilkendegivet accept af projektet.

Strækningen har tidligere været besigtiget af repræsentanter fra Guldborgsund Kommune samt Guldborgsund Lystfiskerforening.

I Guldborgsund Kommune ser man positivt på projektet på baggrund af det lokale frivillige initiativ, samt det faktum, at der er blevet registreret gydeaktivitet på strækningen og projektstrækningens miljømål endnu ikke er opnået.

Guldborgsund Lystfiskerforening vil under udførelsen af projektet, gøre sig store anstrengelser for at undgå at beskadige brinkerne, skråningsanlægget og bevoksning mest muligt.

Ligeledes vil vi garantere, at eventuelle dræn ikke beskadiges.

(Der er nemme adgangsforhold langs nordsiden af vandløbet)

Tidshorisont:

På vegne af Guldborgsund Lystfiskerforening vil vi gerne have udført projektet i efteråret 2025, eller sommer/efterår 2026.

Der er i denne periode normalt tørt, og forholdene for at færdes med maskiner/trillebøre er gode.

Samtidigt er det også vigtigt at projektet er færdigudført inden der er optræk af gydende ørreder, hvilket typisk sker i slutningen af året.

Billag:

Lodsejer forhåndsgodkendelse og kortmateriale.

Med venlig hilsen

Guldborgsund Lystfiskerforening

v/formand, Thomas P. Jensen
Nykøbingvej 44
4850 Stubbekøbing
tlf. 50 71 85 12
E-mail: formandgslf@gmail.com